

HRVATSKI
ZAVOD ZA
PROSTORNI
RAZVOJ

PROSTORNO PLANIRANJE I EKSPLOATACIJA MINERALNIH SIROVINA

HRVATSKI ZAVOD ZA PROSTORNI RAZVOJ

Obavlja stručne poslove prostornog uređenja za Državu.

Djelatnost Zavoda obuhvaća osobito:

- izradu, odnosno koordinaciju izrade i praćenje provedbe **Državnog plana prostornog razvoja** i drugih prostornih planova koje donosi Hrvatski sabor ili Vlada
- izradu, odnosno koordinaciju izrade i suradnju u izradi **drugih dokumenata od važnosti za prostorno uređenje i zaštitu prostora Države**
- vođenje, razvoj i upravljanje informacijskog sustava prostornog uređenja (**ISPU**)
- izradu, odnosno vođenje izrade **izvješća o stanju u prostoru Države**
- obavljanje stručnih poslova za određivanje sadržaja i metodologije prostornog planiranja u izradi prostornih planova i praćenju stanja u prostoru
- suradnju s osobama, međunarodnim tijelima, institucijama i udrugama na izradi i provedbi projekata i programa iz područja prostornog uređenja
- sudjelovanje u provedbi međunarodnih obveza Republike Hrvatske iz područja prostornog uređenja
- sudjelovanje u izradi sektorskih strategija, planova, studija i drugih dokumenata državne razine propisanih posebnim zakonima
- druge poslove u skladu s ovim Zakonom, posebnim propisima i statutom Zavoda.

Mineralne sirovine u zakonskoj regulativi koja se odnosi na prostorno planiranje

Propisi koji se odnose na planiranje istraživanja i iskorištavanja mineralnih sirovina u prostornim planovima:

1. Zakon o prostornom uređenju (NN 153/13)
2. Uredba o određivanju građevina, drugih zahvata u prostoru i površina državnog i područnog (regionalnog) značaja (NN 37/14, 154/14)
3. Pravilnik o Državnom planu prostornog razvoja (NN 122/15)

4. Direktiva 2014/89/EU Europskog Parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o uspostavi okvira za prostorno planiranje morskog područja – *potrebno ugraditi u propise*
5. Pravilnik o mjerama zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti u prostornom planiranju i uređivanju prostora (NN 29/83, 36/85, 42/86) – *potrebno ugraditi u propise*
6. Pravilnik o prostornim planovima – *u izradi*

Zakon o prostornom uređenju (NN 153/13)

Državni plan prostornog razvoja određuje (između ostalog):

- *zone namijenjene istraživanju i eksploataciji mineralnih sirovina*

Državni plan prostornog razvoja propisuje:

- *uvjete provedbe zahvata u prostoru za građevine državnog značaja*
- *uvjete provedbe zahvata u prostoru državnog značaja koji se prema posebnim propisima koji uređuju gradnju ne smatraju građenjem*

Zakon o prostornom uređenju (NN 153/13)

Izvan građevinskog područja može se planirati:

- *istraživanje i eksplotacija mineralnih sirovina*
- *izgradnja asfaltnih baza, betonara i drugih građevina u funkciji obrade mineralnih sirovina unutar određenih eksplotacijskih polja*

Istraživanje ugljikovodika i geotermalne vode može se planirati na svim prostorima na kojima za to u prostornim planovima ne postoje zapreke.

HRVATSKI
ZAVOD ZA
PROSTORNI
RAZVOJ

PROSTORNO PLANIRANJE I EKSPLOATACIJA MINERALNIH SIROVINA

Nacionalna konzultacija dionika o ležištima mineralnih sirovina od javnog značenja

Zakon o prostornom uređenju (NN 153/13)

Planiranje u zaštićenom obalnom području mora* (ZOP-u)

U ZOP-u se moraju:

...

- *sanirati napuštena eksplotacijska polja mineralnih sirovina (...) prvenstveno pejzažnom rekultivacijom ili ugostiteljsko-turističkom i sportsko-rekreacijskom namjenom.*

* ZOP obuhvaća područje obalnih jedinica lokalne samouprave

Zakon o prostornom uređenju (NN 153/13)

Zahvati u prostoru ograničenja*

U prostoru ograničenja ne mogu se planirati građevine namijenjene za:

- *istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina*

Ne primjenjuju se na:

- eksploataciju morske soli
- istraživanje mineralne i geotermalne vode
- eksploataciju arhitektonsko-građevnog kamena u svrhu nastavljanja tradicijske djelatnosti na otoku Braču i Korčuli te poluotoku Pelješcu
- eksploataciju pijeska morskog dna u svrhu uređenja plaža u građevinskom području

*pojas kopna i otoka u širini od 1000m od obalne crte i pojas mora u širini od 300m od obalne crte

Zakon o prostornom uređenju (NN 153/13)

Odluka o koncesiji prema posebnom propisu

*Odluka o koncesiji koja se donosi prema posebnom propisu koja obuhvaća provedbu zahvata u prostoru može se donijeti **ako je taj zahvat planiran prostornim planom**, a što tijelo koje priprema dodjelu koncesije utvrđuje uvidom u lokacijsku informaciju ili na drugi način propisan posebnim propisom.*

*Iznimno od stavka 1. ovoga članka, odluka o provedbi javnog nadmetanja za odabir najpovoljnijeg ponuditelja **za istraživanje ugljikovodika, geotermalnih voda** iz kojih se može koristiti akumulirana toplina u energetske svrhe ili skladištenja ugljikovodika i trajno zbrinjavanje plinova radi davanja koncesije za eksploataciju može se donijeti **za sve prostore na kojima ne postoje zapreke u dokumentima prostornog uređenja za obavljanje istraživanja tih mineralnih sirovina**.*

Zahvati u prostoru za koje se izdaje lokacijska dozvola:

- *eksploatacijsko polje, građenje rudarskih objekata i postrojenja koji su u funkciji izvođenja rudarskih radova, skladištenje ugljikovodika i trajno zbrinjavanje plinova u geološkim strukturama*

HRVATSKI
ZAVOD ZA
PROSTORNI
RAZVOJ

PROSTORNO PLANIRANJE I EKSPLOATACIJA MINERALNIH SIROVINA

Nacionalna konzultacija dionika o ležištima mineralnih sirovina od javnog značenja

Uredba o određivanju građevina, drugih zahvata u prostoru i površina državnog i područnog (regionalnog) značaja (NN 37/14, 154/14)

Zahvati u prostoru, odnosno površine državnog značaja koji se prema posebnim propisima koji uređuju gradnju ne smatraju građenjem su:

- istraživanje i eksploatacija mineralnih sirovina,*
- građevine za eksploataciju na eksploatacijskom polju mineralnih sirovina,*

Pravilnik o Državnom planu prostornog razvoja (NN 122/15)

- Kartografski prikaz 1.1. Namjena prostora

Eksplotacija mineralnih sirovina (E)

Površine za eksplotaciju mineralnih sirovina (E) su utvrđena eksplotacijska polja na kojima se provode zahvati eksplotacije mineralnih sirovina i grade građevine za eksplotaciju, prema posebnim propisima.

- Kartografski prikaz 3.3. Područja posebnog načina korištenja

Zona namijenjena istraživanju i eksplotaciji mineralnih sirovina

Pravilnik o mjerama zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti u prostornom planiranju i uređivanju prostora (NN 29/83, 36/85, 42/86) - potrebno ugraditi u propise

III. SMJERNICE ZA PLANIRANJE PROSTORA

Posebnu pozornost treba posvetiti prirodnim resursima:

....

- ograničiti eksploataciju mineralnih sirovina čije su rezerve značajno smanjene.*

HRVATSKI
ZAVOD ZA
PROSTORNI
RAZVOJ

PROSTORNO PLANIRANJE I EKSPLOATACIJA MINERALNIH SIROVINA

Nacionalna konzultacija dionika o ležištima mineralnih sirovina od javnog značenja

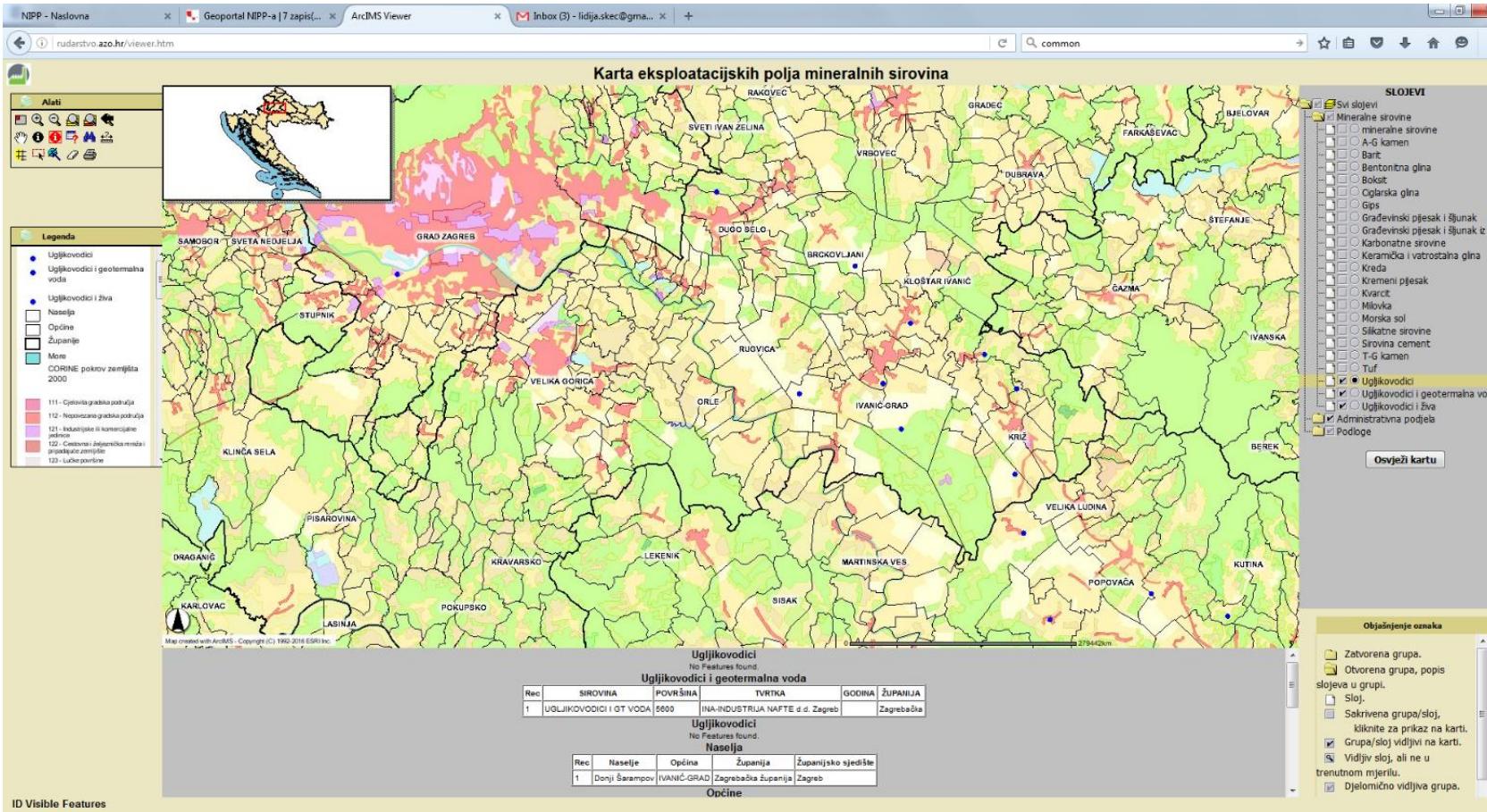
Mineralne sirovine u Direktivi 2014/89/EU Europskog Parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o uspostavi okvira za prostorno planiranje morskog područja - potrebno ugraditi u propise

- Direktiva se ugrađuje u Zakon o prostornom uređenju
- obvezuje zemlje članice na planiranje morskog područja koje obuhvaća, između ostalog, „...objekte i infrastrukturu za istraživanje, iskorištavanje i vađenje nafte, plina i drugih energetskih resursa, ruda i agregata, kao i područja vađenja sirovina...“

Mineralne sirovine u Nacionalnoj infrastrukturi prostornih podataka (NIPP)

- Karta potencijalnost mineralnih sirovina R. Hrvatske M 1:100.00 i M 1:200.000 (HAOP)
- Eksplotacijska i istražna polja mineralnih sirovina u Republici Hrvatskoj - WFS; WMS (HAOP)

HRVATSKI
ZAVOD ZA
PROSTORNI
RAZVOJ

PROSTORNO PLANIRANJE I EKSPLOATACIJA MINERALNIH SIROVINA

Nacionalna konzultacija dionika o ležištima mineralnih sirovina od javnog značenja

Mineralne sirovine u postojećim prostornim planovima:

Prostorni planovi županija:

- površine za iskorištavanje mineralnih sirovina (eksploatacijsko polje) (*op.a. ponekad samo simboli*)
- istražni prostor mineralne sirovine
- napušteno eksploatacijsko polje
- potencijalni istražni prostor mineralne sirovine (*op.a. neki planovi*)

Prostorni planovi uređenja grada ili općine / Prostorni plana Grada Zagreba:

- površine za iskorištavanje mineralnih sirovina (eksploatacijsko polje)
- istražni prostor mineralne sirovine
- napušteno eksploatacijsko polje

Mineralne sirovine u konačnom prijedlogu **Strategije prostornog razvoja Republike Hrvatske (SPRRH)**

Mineralne sirovine su u konačnom prijedlogu SPRRH obrađene u sljedećim poglavljima:

- 1.1. Prostorna osnova - 1.1.2. Prirodna bogatstva - Mineralne sirovine
- 2.2. Prostorna organizacija - 2.2.5. Obalno područje i more - Planiranje mora
- 2.5. Infrastrukturni sustavi - 2.5.3. Vodno gospodarstvo
- 2.6. Pritisici na prostor - 2.6.2. Antropogeni utjecaji - Odnos prema krajobrazu
- 2.6. Pritisici na prostor - 2.6.2. Antropogeni utjecaji - Eksplotacija mineralnih sirovina
- 2.6. Pritisici na prostor - 2.6.2. Antropogeni utjecaji - Posljedice eksplotacije mineralnih sirovina u prostoru
- 2.6. Pritisici na prostor - 2.6.2. Antropogeni utjecaji - Postojeća eksplotacijska polja
- 4.2. Očuvanost identiteta prostora - 4.2.4. Afirmacija obilježja i vrijednosti krajobraza
- 4.5. Otpornost na promjene - 4.5.5. Održivo gospodarenje mineralnim sirovinama
- 4.5. Otpornost na promjene - 4.5.5. Održivo gospodarenje mineralnim sirovinama - Degradirana područja za sanaciju

HRVATSKI
ZAVOD ZA
PROSTORNI
RAZVOJ

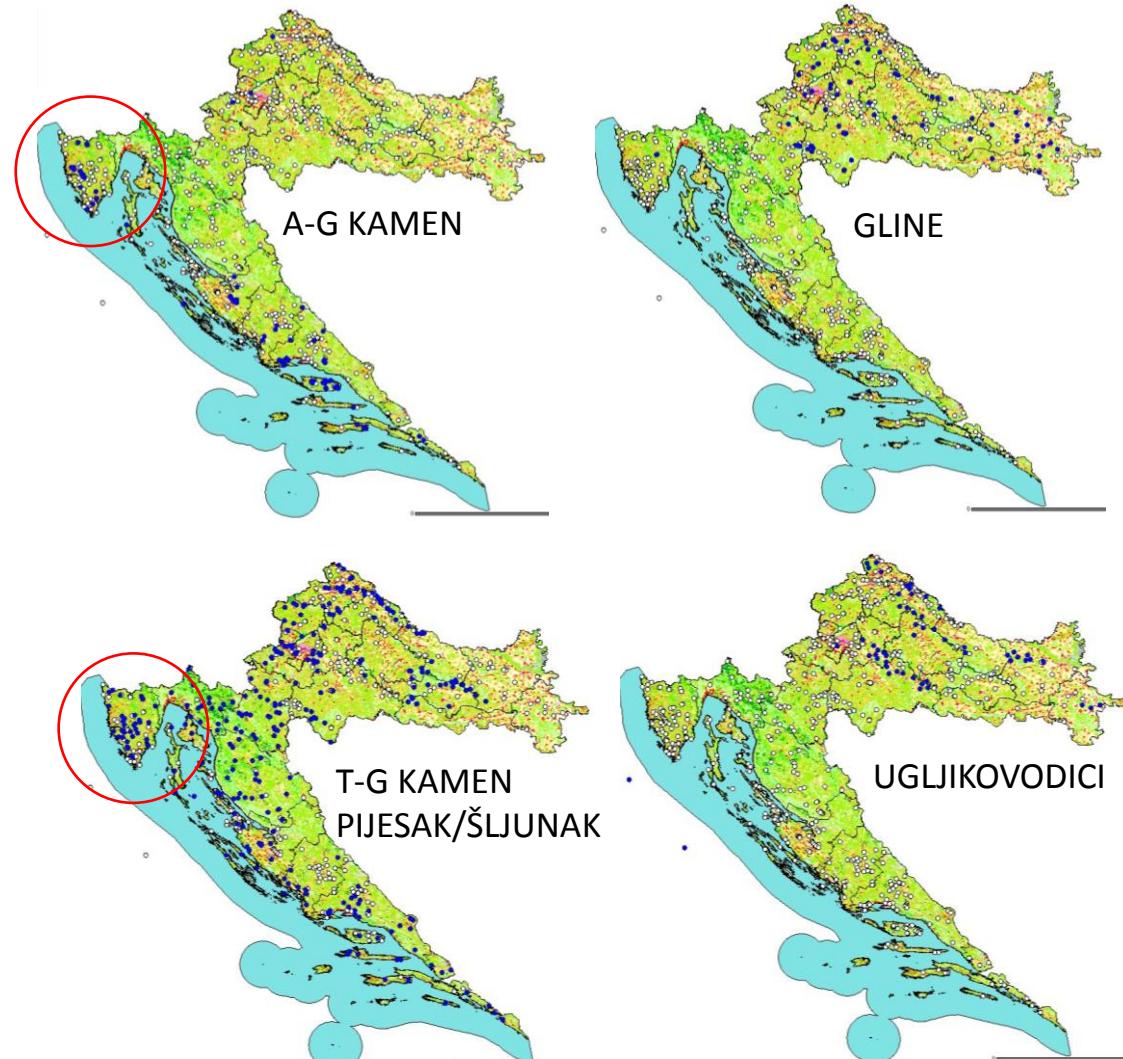
PROSTORNO PLANIRANJE I EKSPLOATACIJA MINERALNIH SIROVINA

Nacionalna konzultacija dionika o ležištima mineralnih sirovina od javnog značenja

SPRRH

RASPORED PROSTORNO NAJZAHTJEVNIJIH EKSPLOATACIJSKIH POLJA

SPRRH

Održivo gospodarenje mineralnim sirovinama

- ▷ strateško odlučivanje o gospodarenju mineralnim sirovinama uključuje integriranje:
 - ▷ prostorno-planskih uvjeta,
 - ▷ ograničenja vezana uz zaštitu prirode, voda, tla, krajobraza i kulturnih dobara
 - ▷ spoznaja o geološkim potencijalima
- ▷ planiranje lokacija i granica novih eksploatacijskih polja s prostornog aspekta u odnosu na udaljenosti od:
 - ▷ postojećih građevina
 - ▷ granica građevinskih područja naselja
 - ▷ turističkih i gospodarskih zona
 - ▷ rekreacijskih zona i zona posebne namjene
 - ▷ utvrđenih koridora infrastrukture
- ▷ prostorna, gospodarska, socijalna i ekološka prihvatljivost

SPRRH

Ugljikovodici u području Jadranskog mora

Istraživanje

- ▷ strateška opredjeljenja
- ▷ manja energetska ovisnost
- ▷ iskorištavanje vlastitih potencijala
- ▷ potencijalna ležišta
- ▷ prostori za istraživanje
- ▷ cijeli teritorij RH, uključivo epikontinentalni pojas
- ▷ kumulativno opterećenje
- ▷ utvrđivanje optimalnog broja istražnih prostora

Eksplotacija

- ▷ razvojni prioriteti
- ▷ cost/benefit analiza
- ▷ ublažavanje konflikata korištenja prostora i
ugrožavanja osjetljivih područja mora

SPRRH

Rizici degradacije prostora eksplotacijom mineralnih sirovina

- ▷ fizička devastacija prostora
 - ▷ promjene reljefa
 - ▷ pojave klizišta
 - ▷ gubitak raslinja
 - ▷ slijeganja tla (zbog podzemnih radova i štetnih utjecaja miniranja) i sl.
- ▷ kvalitativna devastacija prostora uslijed:
 - ▷ različitih onečišćenja (tla, vode, zraka)
 - ▷ promjene mikroklime (uklanjanje većih šumskih površina, stvaranje umjetnih jezera)
 - ▷ promjene ekosustava (sječa šuma, prašina, eksplotacijski proces)

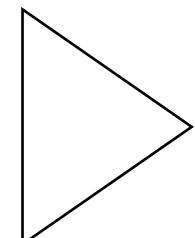
SPRRH

Eksplotacija mineralnih sirovina i korištenje prostora

- ▷ neobnovljivi prirodni resursi ▷ ograničenost trajanja eksplotacije ▷ sanacija po prestanku korištenja
- ▷ lokacijska predisponiranost ▷ ključna je osjetljivost prostora ▷ odnos prema naseljima i drugim izgrađenim područjima
- ▷ način eksplotacije ▷ uglavnom površinski ▷ više izravnih utjecaja na prostor

Posljedice utjecaja eksplotacije mineralnih sirovina na prostor

- ▷ tlo i reljef ▷ izmijenjen izvorni krajobraz
- ▷ biljni i životinjski svijet ▷ promjene ekosustava
- ▷ tlo, zrak, voda ▷ onečišćenje
- ▷ velike količine otpadnog materijala kod površinskog otkopavanja ▷ dodatna potrošnja prostora

prostorne strukture – kvaliteta života

SPRRH

Sanacija eksplotacijskih polja

- ▷ tehnologija i način sanacije eksplotacijskog polja neposredno su uvjetovani načinom pridobivanja mineralnih sirovina
 - ▷ površinski
 - ▷ podzemni
 - ▷ podvodni
- ▷ preporuke za „brownfield“ lokacije
- ▷ ciljana sanacija prenamjenom u sadržaje javne, turističke i druge gospodarske namjene:
 - ▷ parkovi za posjećivanje
 - ▷ mjesta kulturnih zbivanja
 - ▷ zone sporta i rekreacije
 - ▷ edukacija (posebno u zaštićenim područjima)

SPRRH

Postojeća eksploatacijska polja

- ▷ problemi u prostoru i okolišu
 - ▷ nelegalno korištena eksploatacijska polja
 - ▷ nesanirana napuštena eksploatacijska polja
 - ▷ velik broj neaktivnih eksploatacijskih polja
- ▷ kamenolomi s dugogodišnjom tradicijom i potvrđenim značajnim rezervama u zaštićenim područjima prirode

SPRRH

Projekti/Aktivnosti

- ▷ Cjelokupna inventarizacija mineralnih sirovina koja uključuje izradu:
 - ▷ registra mineralnih sirovina
 - ▷ registra eksplotacijskih polja
- ▷ Jedinstveni geološko informacijski sustav
- ▷ Učinkovitija kontrola nad nelegalnim eksplotacijama
- ▷ Istraživanje i razmjena stručnog znanja o metodama sanacije

HRVATSKI
ZAVOD ZA
PROSTORNI
RAZVOJ

PROSTORNO PLANIRANJE I EKSPLOATACIJA MINERALNIH SIROVINA

Nacionalna konzultacija dionika o ležištima mineralnih sirovina od javnog značenja

HVALA NA PAŽNJI

HRVATSKI ZAVOD ZA PROSTORNI RAZVOJ
Ulica Republike Austrije 20, 10000 Zagreb

tel: +385 1 3712-719

fax: +385 1 3712-872

vesna.marohnickuzmanovic@mgipu.hr

lidija.skec@mgipu.hr

HRVATSKI
ZAVOD ZA
PROSTORNI
RAZVOJ

PROSTORNO PLANIRANJE I EKSPLOATACIJA MINERALNIH SIROVINA

Nacionalna konzultacija dionika o ležištima mineralnih sirovina od javnog značenja

- Što su mineralne sirovine javnog značaja?
- Gdje se nalaze prostorni podaci o granicama eksplotacijskog polja i istražnog polja mineralnih sirovina?
- Ministarstvo gospodarstva/Hrvatska agencija za okoliš i prirodu/...
- Kako prikazivati mineralne sirovine u prostornim planovima?